

Hadak

Útján

Bajtársi Híradó

A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének tájékoztatója

LXXIV. évfolyam

2023. október-december

582. szám

Simonyi László, volt MHBK kp. vezető (Chicago) visszaemlékezése

Az alábbi történet sokhelyütt megesett a háború után Németország mellékútjain, s a bajor hegyek között is, itt meg ott...

Egy nyári nap kora délutánján egy hegyoldal tágas, magas fűvel benőtt oldalán hevertem, bágyadtan a júliusi hőségben. Lent a patak partján egy magyar asszony a menekültvonatunkból hideg vízben mosta az agyonhasznált városi ruhákat, és a nagy pajta melletti bokrokra terítette ki száradni a kifacsart nedves ruhadarabokat.

Egyszer csak látom a untersteini dombról, két fiatal fiú, nagy hátizsákkal, felcsavart takaróval a zsák tetején, nagy bottal segítve a lejtőn való leereszkedést, közelednek a mi kis falunkba. Kik lehetnek ezek a nálam talán 3-4 évvel idősebbnek kinéző gyerekek? Eltévedt leventecsoport tagjai talán, akik még tavaly (1945-ben) lettek kiszállítva Németországba? Talán volt "veteránok" az egyik hirtelen megszervezett "roham legióból?"

S akkor látom, hogy az asszony felkel a patak mellől, s összeszedve a már száradt ruhákat a bokrok tetejéről, felmászik a kis falusi utcára, aztán hirtelen megáll. A szeme fölé emeli az egyik kezét, mert a nap erős sugara éppen az arcára sütött. S akkor ledob mindent, amit a másik kezében tartott, előrelendül és elkiáltja magát:

"Te Jó Isten! Ezek az én fiaim!", és elszáguld mellettem, s tovább kiabál: "Gyurikám! Dinikém! Én vagyok itt, az anyátok!"

S akkor futni kezdtek a fiúk is, kiáltozva "Anyuka! Anyuka!"

Pillanatok múlva ott volt a két fiú, rajtuk félig rongyos, piszkos, rövid-nadrágos levente-

**Hadak Útján Bajtársi Híradó -
A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének
tájékoztatója. Indult 1949 áprilisában
Ausztriában ill. Bajorországban, "MHBK
Központi Tájékoztató" címen.
Az MHBK-t alapította Zákó András m.kir.
vezérőrnagy Innsbruckban ill. Klagenfurtban
1947-48-ban.**

**World Federation of Hungarian Veterans
Official Review, Quarterly Periodical**
Megjelenik negyedévenként, ISSN 0847-2599
Kiadó és szerkesztő/Publisher and Editor: Dr.
Tóth Gergely, MHBK központi vezető
Nyomda/Printing: Terc, Budapest
Pénztáros és elosztó: Borbás Erzsébet

A szerkesztő levelezési címe:

Dr. Tóth Gergely
801 S. Federal Hwy., #205
Pompano Beach, FL 33062, USA
Email: hadakutjan@yahoo.com
Az emailben továbbított gépelt anyagot kérjük
sima word-formátumban elküldeni.

**Kérünk minden címváltozást is a fenti
emailcímen bejelenteni.**

**Minden lapfenntartási hozzájárulást, Zrínyi
Alap járadékot kérünk az alábbi címekre
kiállítani, lehetőleg USA dollárban:**

- 1. USA/Kanada csekken:** egyelőre
Gergely Toth névre kiállítva, a szerkesztő
címére postázva (a Memo-ba: MHBK)

2. Banki átutalással az USA-ból:

Routing nr. [for Wire transfers]: 021000021
Account nr.: 638360377
(Routing nr. [for ACH transactions]: 267084131)

3. Banki átutalással máshonnan:

Swift code: CHASUS33
Account nr.: 638360377
(JPMorgan Chase Bank, 383 Madison Ave., New
York, NY 10017)

Utalások Kanadán belül: l. a 11. oldalon

Beküldött kéziratokat és fényképeket nem
őrzünk meg és nem küldünk vissza. A
szükséges javítás és a rövidítés jogát
fenntartjuk. A névvel aláírt cikkek nem
feltétlenül tükrözik a szerkesztő és a kiadó
álláspontját, s azokért mindenkor a cikkíró
felelős. Folyóiratunkban megjelent írásokat –
a szerző és lapunk megnevezésével – más
újságok és honlapok szabadon átvehetik.

Lapzárta:

Március, június, szeptember 1. ill. november
25.

Az időről-időre fellépő helyhiány kapcsán
megértésüket kérjük, amennyiben lehet, a
beküldött anyagot a következő számokban
közöljük.

A tartalomból:

- 70 éve szabadult fel a recski haláltábor
- Az emigrációs csoportok hírei
- Emléktáblát avattunk a Ludovikán
- Elhunyt v. dr. Palágyi Tivadar
- Megemlékezések, programok az ősz folyamán
- Halálhírek, méltatások, rövid hírek, levelek

ruha maradványaival, hangosan zokogó édesanyjukkal egy csoportban, karjaikkal köszöntve a csodálatos összetalálkozást.

Hát ilyen is történt azokban az 1945 utáni zavaros időkben, amikor a kommunizmus elől kimenekült, Ausztriában vagy Dél-Németország táborában tengődő magyar családtagok közül sokan elvesztették egymást szem elől, és nagy szerencse kellett ahhoz, hogy ismét egymásra találjanak.

(Lejegyezve 2023 nyarán)

Magas Dóra: Megemlékezés az 1956-os Forradalom és Szabadságharc 67. évfordulóján Calgaryban

Október 22.-én, vasárnap a Calgary Árpádházi Szent Erzsébet magyar templom előtt álló hősi emlékműnél, a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége szervezésében emlékezett a közösség számos tagja dicső forradalmunk 67. évfordulójára. A Himnusz eléneklése után Magas Dóra e gondolatokkal nyitotta meg a rendezvényt:

„Ma a Szabadságharc 67. évfordulóján emlékezzünk áhítattal hősi halottainkra és legyen erős hitünk, hogy 1956 hősi példája nemzetünket a szabadsággal élni tudás helyes útjára vezeti. Ma is történelmi napokat élünk. Fohászkodjunk hát Istenünkhöz, hogy 67 év után fordítson vissza bennünket újra küldetésünk útjára. Tisztítsa meg napjainkat, hogy csomagolni kezdje holmiját a rossz és bűn, és újra jusson győzelemre hazánkban, ami szent.”

A Calgary-i magyar hősi emlékmű a Szent Erzsébet templom előtt

Ezt követően az újonnan megválasztott MHBK csoportvezetőnk, Becskei Róbert röviden megemlékezett angolul az 1956-os eseményekről. Ezután Várvi József, korábbi csoportvezetőnk volt az ünnepi szónok. Beszédében emlékezett az 56-os hőseinkre, mártírjainkra az életáldozatukra. Beszédének középpontjában Rácz Sándor, a megválasztott Nagy-Budapesti Központi Munkástanács elnöke állt és mindazok, akik túléltek a forradalmat, sok kínzással és szenvedéssel. Rácz Sándornak a forradalomhoz való hűsége végigkísérte az egész életét, elszántsága, kitartása követendő példa volt.

A beszédek után a katolikus templom plébánosa, Hubka atya rövid ima keretében megáldotta a koszorúkat. A Magyar Harcosok Bajtársi Közössége nevében Becskei Robert, a Vitézi Rend nevében vitéz Rédvay Enikő, a Szent László Rend nevében pedig Szabó József széktartó nevében Molnos Ilus helyezte el a koszorúját.

Ezután Pintér János Szentkúti Ferenc 'Hősköltemény egy pesti srácról' c. versével emlékezett hőseinkre. Az ünnepséget a Hiszekeggyel és e gondolattal zártuk: „Kedves megjelentek, köszönöm, hogy velünk együtt emlékeztek hőseinkre. Mindazokra a katonákra és civilekre, akik az életüket áldozták a hazáért, Magyarorszáért, és a magyar ifjúságra, amely saját vére hullatásával mutatott példát a világnak haza- és szabadságszeretetről.”

Tisztelt Bajtársak, kedves Olvasóink,

remélem, mindnyájan jól vannak! Ahogy látják, lapunk terjedelmét a fokozatosan emelkedő nyomdai és postaköltségeink miatt e számmal 24-ről 20 oldalra kellett csökkentenünk. Ha ennek folytán a beküldött anyagokat az eddiginél jobban le kell rövidítenünk, azért megértésüket kérjük. A lapzártát pedig egy héttel korábbra helyeztük, a karácsony előtti postai csúcsforgalom miatt. További jó olvasást kívánunk, támogatásaikat pedig előre is köszönjük!

Köszönjük az év folyamán beküldött beszámolókat és jelentéseket, mind csoportjainktól, mint társszervezeteinktől vagy egyénektől. Tevékenységük tiszteletre méltó, további munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

Mindnyájuknak áldott karácsonyt és békés új évet kíván szeretettel a szerkesztő.

Kedves Gergő! Argentínában volt ismét koncertem, meglátogattam a magyar közösséget is, Rendünk honlapjára írtam erről néhány sort. Gábor

v. Hegyi Gábor (Köln): Látogatás Buenos Airesben

2023. október 7.

Október 7-én látogatást tett a Vitézi Rend Etikai Főtanácsos Törzskapitánya, vitéz Hegyi Gábor, a hétvégi magyar iskolának is helyet adó, magyar alapítású Szent László Iskolában, Buenos Airesben. Az argentinai magyarság immáron 70 éve üzemelteti és tartja fent a lovagkirályról elnevezett tanintézményt, a Szent István Alapítványon keresztül.

A látogatást egy hangszereket is bemutató koncert kísérte a Flauto Dolce együttesel, ahol a hétvégi magyar iskola diákjai együtt énekeltek és imádkoztak az iskola aulájában. A látogatás végén a törzskapitány egy koszorúszalagot adott a diákoknak a Vitézi Rend címerével. A diákok a következő foglalkozáson fognak egy hozzá illő koszorút barkácsolni, az 56-os hősök emlékére. A látogatást közös ima zárta.

„Nem csupán egy kőlap, hanem emlékeztető” – MHBK-emléktábla-avatás a Ludovikán

Forrás: www.uni-nke.hu/hirek/2023/10/13/nem-csupan-egy-kolap-hanem-emlekezteto, és Tóth Gergely

A Magyar Harcosok Bajtársi Közössége (MHBK) egy olyan hagyományőrző intézmény, amely több mint hét és fél évtizede áll a magyarság szolgálatában — hangzott el a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) Ludovika Főépület aulájában október 13-án, amikor felavatták az MHBK emléktábláját, mely a szervezet első magyarországi emléke. Az eseményt Dr. Tóth Gergely, az MHBK vezetője, a *Hadak Útján* című lap szerkesztője vezette.

Lippai Péter dandártábornok, az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának dékánja Deli Gergely, az NKE rektora nevében mondott köszönetet a megtiszteltetésért, hogy az emléktáblát az egykori Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia épületében kívánja elhelyezni a MHBK. „Ígérhetem, méltó helyen lesz ez a tábla!” — hangsúlyozta.

„MHBK. Magyar Harcosok Bajtársi Közössége. Egy olyan intézmény, amely több mint hét és fél évtizede áll a magyarság szolgálatában. Alapításakor a volt Magyar Királyi Honvédség tábormakai, törzs és főtisztjei, tiszthelyettesei, tisztesei és honvédjei úgy vélték, szükség van egy olyan szervezetre, amely a II. világháború végén Európa nyugati felébe került magyar katonákat összefogja, és idővel amolyan felszabadító hadsereggé alakul, az akkor még szovjet megszállás előtt álló Magyarországra. Az álom csak 1990-ben teljesülhetett, amikor Magyarország visszanyerte önállóságát, addigra azonban az egykori MHBK vezetők és tagok többsége már a hadak útján járt. Emléküket a szervezet lapja, a *Hadak Útján* és a bajtársi emlékezet őrizte meg. Az MHBK most az egykori Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia épületének falán emléktábla avatásával állít emléket mindazoknak, akik szerették a hazájukat és tettek is érte” — idézte Tóth Gergely Szakály Sándor, a Honvéd Hagyományőrző Egyesület tiszteletbeli elnökének köszöntő levelét.

Lippai dandártábornok

Borbás Erzsébet, az MHBK pénztárosa visszaemlékezésben arról is beszélt, hogy férje, Borbás Károly 24 éven keresztül szerkesztette a Hadak Útján-t. „Az emléktábla nem csupán egy kőlap, hanem emlékeztető. Felidézi hőseink áldozatát, akik hazánkért és a jövőnkért haltak meg” — mondta Erzsébet.

Csipe Marcell általános iskolás tanuló megható szavai és Delényi Éva szívhez szóló tárogatójátéka után az emléktáblát Mészáros László alezredes, református tábori esperes és Nagy Ferenc Endre százados, római katolikus tábori lelkész áldotta meg.

Csipe Marcell

Végül a Ludovika előtt álló I. világháborús emlékművön helyeztük el koszorúnkat, melyet Borbás Erzsébet és Nagy László ezredes, a HOHE alelnöke végzett, az Il Silenció tárogatón előadott hangjai mellett.

Külön köszönetünk a Rektori Tanácsadó munkatársainak az avatás lebonyolításában, különösen Csonka Anikó főelőadónak és Juhász László alezredesnek.

Mészáros László alezredes és Nagy Ferenc Endre százados, tábori lelkészek

Borbás Erzsébet gondolatai: Tisztelt Honfitársaim, kedves Barátaink!

Nem csupán bajtársi közösségünknek, hanem nekem személyesen is különösen örömteli nap a mai. Férjem, Borbás Károly 2018-ban hunyt el Torontóban, ő 24 éven át szerkesztette a Hadak Útján Bajtársi Híradónkat, s élete végéig dédelgette a magyarországi emléktábla megvalósulásának gondolatát. Torontóban Károly és Hidy József kezdeményezésére emléktáblát helyeztek el a Magyar Házban, az első és a második világháború hősei emlékére, a bajtársak anyagi támogatásával. Megemlítek egy-két nevet is: Endes László, az akkori Magyar Ház elnöke, Hertelendy József, Jordán Emőke, Fodor Sándor, a Forrai család, Mátrai Géza, v.Egerházy Sándor...

Minden évben a Hősök Napját itt tartottuk az emléktáblánál műsorral, szép számú résztvevővel.

Itt Magyarországon a gondolat, a remény valósággá vált, dr. Tóth Gergely szerkesztőnk és Nagy László ezredes úr barátunk kitartó munkája nyomán. Én mint pénztáros nagy lelkesedéssel és örömmel osztottam az ügyek intézésében.

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik önzetlen adakozásukkal támogatták az emléktábla megvalósulását: bajtársainknak, elhunyt bajtársaink feleségeinek, a hozzátartozóknak, rokonoknak és az ügyet szívükön viselőknak.

Köszönetet mindazoknak, akiknek engedélye és támogatása nélkül nem jöhetett volna létre emléktáblánk elhelyezése ebben a felemelő, patinás környezetben. Az egykori Ludovikás Akadémia tisztjelöltjei itt tanulák meg a hazaszeretetet, becsületességet, hűséget, bajtársiasságot, a következményekért való felelősségvállalást, a helytállás jellemző tulajdonságait. Itt végeztek tanulmányaikat reszneki Zákó András vezérőrnagy, Korponay Miklós százados, az MHBK alapítói és a szervezetet létrehozó más bajtársaik is. Megemlítem, hogy a Vitézi Rend képviselőjében ma megjelent v. Nagy István és felesége is. István édesapja itt a Ludovikán tanított, dédnagyapja pedig itt tanult.

Köszönet táblánk készítőjének, Várkonyi István kőfaragó mesternek pontos és szép munkájáért, és mindazoknak akik segítették a tábla felhelyezését.

Ez az emléktábla nem csupán egy márványlap, hanem emlékeztető: Felidézi hőseink áldozatát, akik hazánkért és jövőnkért haltak meg. Kérjük a magyarok Istenét, adjon nekik nyugodalmat az örök Hazában számukra kijelölt helyen, a csillagösvényes Hadak Útján, és békés álmokat. Áldott legyen emlékük!

Borbás Erzsébet

Röviden az MHBK-ról (összeállítva Tóth Gergely beszédéből és Páhy Anna soraiból): Az MHBK egy Nyugat-Európában a II. világháború végén, a Magyar Királyi Honvédség emigrációba kényszerült és szétszóródott tagjainak összefogására és képviselőre létrehozott szervezet. Általános kezdeti céljaik között volt a kapcsolattartás, a nemzeti-keresztény alapon való küzdelem a kommunizmus ellen, végül pedig Magyarország felszabadítása. Első vezetője Zákó András vezérőrnagy volt, akinek vezetésével alakult meg az MHBK 1947-ben Innsbruck illetve Klagenfurt térségében.

A szervezet elsődleges feladatai a keresőszolgálat létrehozása, a hadifogoly információs szolgálat működtetése, a magyar katonák számára szállás és élelem igénylése a megszálló hatóságoktól, illetve a történelmi adatok elemzése és nyilvántartása voltak. Emellett számon tartották a Magyar Királyi Honvédség háború végén aktív tagjait arra az esetre, ha a nyugati hatalmak elérkezettnek látnák az időt Közép-Kelet Európa szovjet megszállásának visszaszorítására. Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy ez az álom nem valósul meg, az MHBK célkitűzései módosultak, előtérbe került az emigrációban élő, illetve a hazai bajtársak és családjaik támogatása, valamint az örök magyar katonaszellem és hagyományok átmentése. Ezután az MHBK inkább hagyományőrző, veterán szervezetként működött tovább, erre utal az angol elnevezése is, „World Federation of Hungarian Veterans”.

Az MHBK az 1950-es évek tömeges kivándorlását követően vált világszervezetté, a magyar emigrációnak a cserkészlet mellett valószínűleg legismertebb szervezetévé. A szervezet mai tevékenysége érthető módon erősen leszűkült, jelenleg már csak hagyományőrző, társadalmi és kulturális feladatokat lát el.

A szervezeten belüli kapcsolattartás fontos eszköze volt 1949 áprilisától az MHBK hírlevele, a *Központi Tájékoztató*, amely 1950 májusában vette fel a *Hadak Újtján* nevet és bővült folyóirattá. A Hadak Újtján nevű lap a harmadik legrégebbi, folyamatosan megjelenő emigrációs diaszpóra sajtótermék. A lap jelenlegi szerkesztője Tóth Gergely, az MHBK vezetője. A lap ma is őrzi a tagok emlékét és tájékoztat a szervezeten belüli eseményekről.

Méltó helyén az emléktábla

Borbás Erzsébet: "A bűn akkor ér célba, ha elfelejtik"

A recski kommunista kényszermunkatábor felosztatásának, tehát felszabadulásának szeptember 16.-án volt 70. évfordulója, ahol magam is jelen voltam a megemlékezésen.

Ott voltak a még élő volt fogvatartottak, hozzátartozóik, a Recski Szövetség Egyesület és a társszervezetek képviselői, a Honvédség részéről megjelent csoport, az emlékezők, és a műsor szereplői.

A műsor a Himnusz eléneklésével kezdődött, majd emlékbeszédet mondott Kiss Miklós elnök, Móczár Gábor, a NÖRI főigazgatója, és dr. Cseh Gergely, az ÁBTL főigazgatója. Dr. Bank Barbara történész emlékeztetett, hogy a Rákosi-rendszer munkatáborai közül 1950-53 között Recsk volt a leghírhedtebb.

Bíróági ítélet nélkül, embertelen körülmények között tartottak fogva mintegy 1700 politikai foglyot. Ők az andezitbányában sziklát fejtettek primitív kézi szerszámokkal, és követ törtek útépitéshez. Napi 12-14 órát dolgoztak, elégtelen táplálkozással. Az erdőben talált gombával, zöld hajtásokkal, bogyókkal, gyíkokkal, csigával próbálták csillapítani éhségüket. Így is sokan éhen haltak, vagy balesetben, fertőzésben veszítették életüket. Voltak, akiket az örök lőttek agyon. A tábort fennállása alatt hermetikusan lezárták.

Nagy Sándor, Recsk polgármestere beszédében kifejtette, hogy sajnálatos, hogy függetlenül Recsk lakóinak akaratától, nem tudják lemosni a közelükben lévő haláltábor gyalázatos rossz hírét. A helyiek sokat tettek és tesznek az emlékezőhely és a hozzá vezető út karbantartásával. A visszaemlékezések alapján felépült egy kicsinyített barakképület. Láthatjuk a fából faragott durva priccseket, mosdóhelyet és árnyékszékét. A Recski Szövetség gondolja a kapcsolódó múzeumot is, a benne lévő tárgyakat, személyes írásokat.

A megható ünnephez zenei kíséretet Nagy Csaba tárogatóművész adott, zongorán Balázs Ferenc orgonaművész játszott, és fellépett a Mátrai Visszhangok vegyeskórusa. Előadásuk tette tiszteleteljessé az emlékezést. A jelenlévő szervezetek és a megemlékezők megkoszorúzták az emlékművet. A narrátor dr. Pap András volt. A Szózat zárta a megemlékezést.

Hozzájárulások utalása Kanadán belül

Kedves kanadai Bajtársak és Olvasóink, kérjük hozzájárulásaikat az alábbi két módon továbbítani Torontóba. Előre is köszönjük!

1. A hagyományos módon sima csekken, Hungarian Veterans' Association névre kiállítva, s torontói segítőnk, Forrai Levente címére küldve: 26 Spruce Ave., Richmond Hill, ON L4C 6W1
  2. Ún. e-transferrel, mely esetben nincsen banki levonás. Ha szükséges, gyerekek, unokák segíthetnek az idősebbeknek. Ehhez mindössze a lenti emailcímre van szükség.
Az utalás módja: "An e-transfer can be completed via online banking. If your member doesn't do online banking then an option is for them to give the funds to their kids who use online banking and they can complete the e-transfer. E-transfers are to transfer funds within Canada (between Canadian banks). For this, the sender doesn't have to know with which bank you bank, or any account numbers. In order to send an e-transfer, the client should go to their online banking and press "transfer", choose the e-transfer option, and for the first time "add a recipient", i.e. add your association's email address, leventef@primus.ca. Once they have entered this email, they can key in the amount and a reason why they are sending the funds, e.g. 'donation'".
-

Iovag Kenyeres Dénes nyá. alezredes jelentései Kecskemétről

Kossuth toborzóbeszéde Kecskeméten - 175 éve történt

Az 1848-as polgári forradalom vívmányai 1848 nyarán és őszén veszélybe kerültek, mivel a Habsburg Birodalom fellázította a környező országokat s a hazánk területén élő nemzetiségeket Magyarország ellen. A taktika fényesen bevált. A szerbek kezdték, az oláhok folytatták a magyar települések zaklatását és gyújtogatását, a horvátok pedig haddal támadtak országunkra 1848. szeptember 11-én. A magyar kormány gyors ellenintézkedéseket hozott. A veszélyeztetett területekre katonaságot rendeltek, mozgósították a

nemzetőrséget, majd népfelkelést hirdettek. Batthyány Lajos miniszterelnök Kossuth Lajost teljhatalmú népfelkelési országos-biztossá nevezte ki szeptember 20-án körül. Kossuth szeptember 24-én indult el az alföldi toborzókörútra. Az első napon Ceglédre és Nagykőrösön beszélt az összegyűlt sokaságnak. Szeptember 25-én délben érkezett a híres városba, ahol éppen vásár volt.

A Honismereti Szövetség, Bács-kiskun vármegyei Egyesület rendezésében emlékeztek meg városunkban 2023. szeptember 25-én a 175 éve történelekről, a Kossuth-szobor előtt. Székelyné Kőrösi Ilona történész, a Honismereti Szövetség helyi elnöke idézte fel az 1848-as események fontosabb mozzanatait, Kossuth nagyhatású beszédét. E sorok írója pedig emlékeztette a jelenlévőket, hogy 175 éve alakult meg a Magyar Honvédség jogelődje, a 48-as honvédsereg. Ádám András idézett Kossuth Kecskeméten elhangzott beszédéből. -Kossuth toborzóbeszédére Kecskemétről és környékéről mintegy 2800 népfelkelő és nemzetőr indult a horvát hadak ellen. Pákozdnál szeptember 29-én az akkori honvédsereg és nemzetőrök fényes győzelmet arattak Jellasics hadai felett. -A beszédek elhangzását követően Székelyné és Ádám András a Honismereti Szövetség nevében, Kenyeres alezredes és dr. Károlyfalvi József pedig a HOHE képviselőjében helyezte el koszorút Kossuth-szobor talapzatára.

Emlékezés és koszorúzás a 65 éve kivégzett dr. Szobonya Zoltán '56-os mártírra Kecskeméten

A kegyeleti megemlékezést Bács-Kiskun vármegye, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, illetve a Szobonya- család szervezte most is a 30 éve kialakult hagyományok szerint. A Megyei Börtön falán lévő márványemléktáblát 1993-ban avatták fel. A megemlékezést szeptember 29-én tartották több helyszínen. Az első a Neumann János Egyetem könyvtára volt. Dr. Bank Barbara történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottság tagja előadásában a vármegyében élő parasztság Rákosi-éra alatti nehéz helyzetéről beszélt. Elmondta, milyen kegyetlen módszerekkel tették tönkre a jobb módú gazdákat, az ún. kulákokat. A jelenlévő szervezetek a Szózatot követően, megkoszorúzták a Szobonya Zoltán utca elején lévő Szobonya-emlékkövet. -A Vármegyeházán a Himnusz után Rideg László, a vármegyei közgyűlés elnöke köszöntötte a megjelenteket. Kissné Szobonya Csilla, dr. Szobonya Zoltán legidősebb lánya felidézte édesapja utolsó szavait: „A hazámért és Jánoshalma népéért!” A börtönben töltött évei alatt is elszántan vallotta: „Inkább becsületben meghalni, mint becstelenül élni!” Mivel nem adta fel az elveit, nem lett besúgó, a proletárdiktatúra vérbírása koholt vádak alapján halálra ítélte és 1958. szeptember 29-én Kecskeméten a börtön udvarán kivégezték.

A megemlékezésen átadták a Szobonya Zoltán-emléklapokat azok részére, főleg posztumusz, akiket a diktatúra idején megaláztak és meghurcoltak. Az eseményen Szabó Sándor tárogatóművész és a Kodály Zoltán Iskola Aurin Leánykar is közreműködött Durányik László karnagy vezényletével.

A Megyei Börtön falán lévő emléktábla előtt, a Himnuszt követően, Szobonya Csilla köszöntötte a jelenlévőket. Bánya Gábor országgyűlési képviselő mondott beszédet. Az eseményen az egyik Szobonya unoka, Bánföldi Szilárd színművész, dr. Oláh Vilmos, a „forradalom sebésze” 1956-os budapesti visszaemlékezéséből olvasott fel részletet. A jelenlévő szervezetek elhelyezték a márványtábla alá a megemlékezés virágait és koszorúit. A Megyei Közgyűlés nevében Rideg László elnök, Jánoshalma, Mélykút, Kecskemét városok képviselőjében a polgármesterek, a HOHE és az 1956 Magyar Nemzetőrség Kecskeméti Parancsnokság nevében pedig Kenyeres Dénes koszorúzott. A Szózat zárta a kegyeleti megemlékezést.

Az aradi vértanúk előtt hajtottak fejet a diákok és a város lakossága

Kecskemét több helyszínén is megemlékeztek és koszorúztak a Vértanúk Napján. A Noszlopy Gáspár-parkban a Gáspár András Technikum kadétjai megtisztították a Noszlopy-szobor környékét. Emlékbeszédet mondott Zombory István, Nagy Sándor 1848-49-es honvédfőhadnagy dédunokája. A jelenlévők virágot és koszorút helyeztek el a szobor talapzatára. -Kecskemét Önkormányzata az Aradi vértanúk terén álló Aradi 13 emlékműnél szervezett megemlékezést és koszorúzást. A Himnusz után a Református Gimnázium diákjai idézték meg műsorukkal a vértanú tábornokok nemes alakját és bátor

halálukat. Tóth Attila, a Református Általános Iskola igazgatója ünnepi beszédében kiemelte: Már hat emberöltő távlatában mi, a kivégzett hősök késői leszármazottai, magyarjai megerősítjük a példaállítás sikeres volt! Hiszen a tábornokok, akik hősök voltak a harctereken, hőssé és örök példává lettek már a kivégzésük pillanatában is. -Koszorút helyezett el Szemereyné Pataki Klaudia polgármester, dr. Salacz László, Szeberényi Gyula országgyűlési képviselő, Kenyeres Dénes alezredes és Rózsa Zoltán, valamint különböző pártok és egyesületek képviselői. Szózat zárta a rendezvényt. Közreműködött a KisKun Huszár és Honvéd Hagyományör Egyesület egyenruhás tagjai. -A Kecskemét melletti Nyíri Erdésház 48-as Gyűjtemény Alapítvány is tartott megemlékezést és koszorúzást október 6-án az esti órákban, gyertyákat, mécseseket is gyújtottak. Így tisztelegtek a kivégzett 48-as mártírok halhatatlan emléke előtt.

Kirándulás és koszorúzás Petőfi szülőházánál

A HOHE Kecskeméti Területi Szervezete október 12-én buszos kirándulást szervezett Kiskőrösre és Kecelre. Először a 200 éve született Petőfi Sándor szülőházát keresték fel. E sorok írója, a HOHE nevében koszorút helyezett el a halhatatlan forradalmár költő szülőházának a homlokzatára. Tárlatvezetés keretében tekintették meg az eredeti állapotában megtartott s a közelmúltban felújított szülőházban található kiállítási termeket. -Az új Látogató Központ földszinti termeiben alakították ki a Petőfi- 200 című látványos kiállítást, amely évenkénti bontásban mutatja be zseniális költőnk életművét és fontosabb versesköteteinek első kiadását, valamint egyéb relikviákat. Az emeleti teremben nyílt meg október 6-án az Oh, huszár! Te vagy a magyar szemefénye című kiállítás. -Az utazás következő állomása Kecel volt, ahol a Pintér Művek területén található Haditechnikai Parkban lévő haditechnikai eszközöket, repülőgépeket, helikoptereket, gép-és harcjárműveket tekintették meg. A nap végén élményekben gazdagodva térhettek haza.

1956 hősei előtt tisztelegtek Kecskeméten

Kecskemét Önkormányzata, az 1956-os forradalom és szabadságharc 67. évfordulóján megemlékezést és koszorúzást tartott a főtéren álló '56-os Emlékműnél. A Himnuszot követően Üdvözlégy magyar nép! címmel emlékműsor következett. A színpadon fellépett a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar, a Kecskeméti City Balett, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház művészei és a Bólyai János Gimnázium Színjátszó Műhelye. Emlékezőbeszédet mondott Szemereyné Pataki Klaudia, a város polgármestere. A szónok kiemelte: 1956-ban történelmet csináltunk, és ezt soha nem szabad elfelednünk. A polgármester leszögezte: Nincs szabadság hazaszeretet és összefogás nélkül. -A jelenlévő szervezetek, egyesületek, tanintézetek és pártok képviselői elhelyezték a kegyelet virágait az Emlékmű előtt. A városvezetés nevében Szemereyné Pataki Klaudia, dr. Fekete Gábor, Sipos László, a HOHE képviselőjében pedig e sorok írója és Kemény Gábor koszorúzott. A Szózat zárta az ünnepi megemlékezést.

Rákóczi Ferencre emlékeztek

II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosótársainak a hamvait 1906. október 27-28-án, vonaton szállították Magyarországra, és 29-én, Kassán helyezték örök nyugalomra. A hamvakat szállító szerelvény több településen is megállt, ahol a helyi lakosság méltósággal és ünnepi külsőségek között fogadta. Így volt ez 1906. október 28-án hajnalban a híros városban is. A Rákóczi utcán óriási tömeg vonult fáklyákkal a Nagyállomásra, hogy fogadják a hazatérő hősök hamvait.

Kecskeméten 2023. október 27-én, emlékeztek a 117 évvel ezelőtti eseményre. A HOHE és Honismereti Egyesület helyi csoportja szervezte megemlékezésen felelevenítették a Rákóczi utcán lévő Rákóczi dombormű előtt a szabadságharc fontosabb és helyi eseményeit. Székelyné Kőrösi Ilona üdvözölte a megjelenteket. Kenyeres alezredes beszédében röviden összefoglalta a Rákóczi-család magyar történelemben betöltött szerepét. A fenti két szervezet nevében Székelyné és e sorok írója helyezett el koszorút a domborműnél. -Az utcai rendezvény után a Kecskeméti Ifjúsági Házban Székelyné idézte fel a 117 évvel ezelőtti kecskeméti fogadás fontos eseményeit és Rákóczi emlékeztét a magyar történeti

históriában.

Katonahősökre emlékeztünk

A Honvéd Hagyományörző Egyesület Kecskeméti Területi Szervezete és a Történelmi Vitézi Rend törzsszéke közös megemlékezést és koszorúzást tartott Kecskeméten a Szentháromság temető első világháborús hősi parcellánál. A hősi parcellát öt évvel ezelőtt a Honvédelmi Minisztérium támogatásával felújították. A Himnuszt követően Kovács István költő a saját verseit szavalta el. A poéta 1956. október 27-én átélte Tiszaújlakon a borzalmas repülőgép-támadást. Kenyeres Dénes nyá. alezredes mondott emlékezőbeszédet. Magyarország több mint ezeréves története bővelkedett hadieseményekben, rendkívüli szenvedésekben és önfeláldozó hőstettekben. Hazánk szent földjét gyakran próbálták elfoglalni hódító hadak. A magyar hadsereg katonái és a hős várvédők ezeknek a rendkívül makacs hódítóknak igyekeztek mindig ellenállni. A szónok kiemelte a Kecskemétről toborzott, sorozott katonák nagyszerű helytállását a haza védelmében. Vitéz Béni Tibor felidézte rokona, Villám Mihály repülő tizedes 1944-es hősi halálának körülményeit. -A megemlékezés végén a jelenlévő szervezetek elhelyezték a hősi emlékmű előtt a kegyelet virágait. A HOHE és az 1956 Magyar Nemzetőrség nevében Kenyeres alezredes és Rózsa Zoltán nemzetőr őrnagy, a Vitézi Rend képviselőjében vitéz Tiszavölgyi István törzskapitány és Béni Tibor vitézi hadnagy, a Hadkiegészítő Parancsnokság 13. toborzóiroda nevében Mosonyi Viktor főhadnagy, a Honismereti Egyesület képviselőjében pedig Székelyné Kőrösi Ilona koszorúzott.

Mosonmagyaróvári HOHE-hírek (Ratkay Zoltán Imre HOHE vez. tag)

Szent István királyunkra emlékeztünk Mosonmagyaróváron

Ünnepségünk augusztus 20.-án szentmisével kezdődött a mosoni Nepomuki Szent János plébániatemplomban. Palatinus Kristóf újmiséskáplán celebrálta, segítője volt három paptársa. A HOHE helyi szervezete zászlóval vonult ki, és osztrák vendégeink is voltak, szintén zászlóval jöttek el. Az újkönyér-szentelés után a Szent István szobornál folytatódott megemlékezésünk. A Himnuszt követően Plutzer István volt polgármester mondott ünnepi beszédet. Ünnepi műsort a Haller János Ált. Iskola tanulói adtak, közreműködött a Lajta Néptáncgyűttes és a Kühne Fúvószenekar ifj. Vámos Gábor karmester vezetésével. A koszorúzáskor segédkezett a 70 sz. Cserkészcsoport. A Szózat zárta ünnepélyt.

Hőseikre emlékeztek a mosonmagyaróváriak

Guba István ny.á.ezr. jelentette, hogy a HOHE Mosonmagyaróvári Szervezete november elsején a burgenlandi, halbtorni ÖKB meghívására 156 határvasdász eskütételén vett részt, majd otthon Mosonmagyaróváron is megemlékeztek az elesett hősekről. Szép példája a külföldi társszervezetekkel való együttműködésnek!

Emlékezés Halbtornban

Fekete Dénes: Őszi rendezvények Miskolcon

A Doni Bajtársi és Kegyeleti Szövetség Miskolci Csoportjának tagjai 2023-s év utolsó negyedében is több rendezvényen vettek részt, illetve megemlékezéseken helyezték el a kegyelet virágait.

2023. augusztus 28-án Miskolc város szervezésében az Árvízi emlékműnél a 145 évvel ezelőtti katasztrófa áldozatai előtt hajtottunk fejet. Azon az éjszakán a kétnapos heves esőzések következtében a városban átfolyó Szinva és Pece patakok nem tudták levezetni a hatalmas vízmennyiséget és éjszaka kiöntöttek medrükből. A város egyes részein 2-4 méteres víz hömpölygött keresztül. Az álmukból felriadt emberek nem tudtak hova menekülni, sokan odavesztek. A pusztítás rettenetes volt. Elhunyt 277 ember, megrongálódott 2182 ház, lakhatatlanná vált 689. A város javarészt saját erőből finanszírozta a helyreállítást, illetve szabályozták a patakok medrét, valamint több vízimelomcsatornát megszüntettek.

Jelen voltunk a Civil Összefogás Fórum (CÖF) Miskolci Szervezetének több rendezvényén. Szeptember 2.-án a VII. CÖF Klub Nap központi kérdése „Milyen ma magyarnak lenni” volt. A témában neves hazai és Kárpát medencei előadók fejtették ki nézeteiket, osztották meg velünk a helyi eredményeket és problémákat. Pénzadománnyal segítettünk a kárpátaljai magyarok részére egy segélyszállítmányt.

Október 29-én – a Székely Anatómia Napján – pedig őrtüzet, máglyát raktak a miskolci Kálváriadombon, ahol emlékezett Ferenczyna Lendeczky Katalin, és imát mondott Juhász Ferenc esperes.

Október 6.-a nemzeti gyásznapi Magyarországon. 1849-ben Aradon Haynau osztrák tábornok utasítására ezen a napon végezték ki az 1848-49-es Magyar Forradalom és Szabadságharc 13 tábornokát, ugyanezen a napon Budapesten gróf Batthyány Lajost, hazánk első miniszterelnökét. Városunk szervezésében a Batthyány emléktáblánál került sor megemlékezésre. A mi koszorúkat v. Feledy Péter és Zoltai Zsolt helyezte el.

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc 67. évfordulója alkalmából delegációnk részt vett a Petőfi téren a városi központi ünnepségen, ahol Veres Pál polgármester mondott ünnepi beszédet. A kulturális műsort a költő szobránál koszorúzás követte, a város vezetői, intézményei után a civil szervezetek között mi is elhelyeztük koszorúnkat.

November 11-én az I. világháborút lezáró fegyverszüneti egyezmény aláírásának 105. évfordulója alkalmából a Helyőrségi Hagyományőrző Egyesület rendezvényére kaptunk meghívást. Czél Ferencné főszervező mondott ünnepi beszédet a szép számban megjelent hivatásos és tartalékos katonák, kadétok, egyesületi tagok és érdeklődők előtt. A rendezvény színvonalát katonazenekar, illetve a Miskolc-Tapolcai Kerek kórus fellépése emelte. A programban koszorúzás, békegalamb-röptetés is szerepelt, majd mécesst gyűjtöttünk a háborúban elesett valamennyi katona emlékére.

November 17-én székesfehérvári anyaegyesületünk „Hőseink, halottjaink, leszármazottak, kutatók és hagyományőrök” címmel szervezett konferenciáján voltunk jelen. Az előadók a Honvédelmi Minisztériumból, a HM. Hadtörténeti Intézet és Múzeumból, valamint a civil szférából kerültek meghívásra.

Elhunyt v. dr. Palágyi Tivadar

v. dr. Palágyi Tivadar m. kir. utász hadnagy, mérnök alezredes 100. életévében Budapesten elhunyt. 1944. aug. 20.-i avatása után a Szent László I. Hadosztály műszaki zászlóaljához került. A háború után az aknamentesítésben a legveszélyesebb helyeken önfeláldozóan vett részt, aminek következtében bal lábát amputálni kellett. Okleveles vegyész-mérnökként szabadalmi ügyvivő és műszaki főtanácsos lett, és a honvéd hagyományápolásban is jeleskedett. Bolyai János mérnökkari főhadnagy szegedi emléktáblájának elkészíttetése is az ő nevéhez kötődik. Emlékét szívünkben őrizzük. (Beküldte: Nagy László Gerő ny. ezredes, a HOHE alelnöke.)

Szeged, Bolyai u. 8.

Az 1956-os forradalom tiszta szellemét őrizni, emlékezni és emlékeztetni kötelességünk

Budafok-Tétény Városháza terén, a hagyományokhoz híven megemlékezéseket tartottak az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából, 2023. október 23-án. Bába Iván ünnepi szónok beszédében a következőket mondta: "A forradalom egy kegyelmi pillanat volt, egy villanás a kommunizmus sötét egén. Egy pillanat, amikor a magyarok felemelték fejüket, boldogok voltak és reménykedtek. Azt remélték, a háború viszontagságai és a véres kommunista terror nyomora után egy emberibb élet következik. És nemcsak itthon: amint ma már köztudott, Romániában 1957 januárjától "hazaárulási" perek nyomán számos halálos ítélet és börtönbüntetés született. Itt Budafok-Tétényben is a kommunista bosszú számos áldozatot követelt, mert 56-ban bírák voltak és elítéltek, nem volt méltányosság. Az elítéltek mártírokká lettek.

Emlékezzünk a többi hősré és mártírra, azokra, akik szerte a hazában harcoltak és meghaltak. Emlékezzünk Wittner Máriára, akit 21 évesen halálra ítélték, amnesztiával 12 év után szabadult. Ő volt az egyik utolsó élő résztvevője, tanúja a forradalomnak. Egész életét a hősök és mártírok emléke megőrzésének szentelte. Örök tanulság, hogy nem csak a jövőre kell cselekvő módon készülni, hanem a múltat is folyamatosan védelmezni kell. Nagy erők igyekeznek átírni, elhazudni, ellopni a múltunkat.

A forradalom nem azért tört ki, mert a diákok, munkások, írók hivatalnokok és mások is hősök akartak lenni. A mai fogyasztói, haszonelvű világunkban nehéz megérteni, hogy hogyan lehetett harcba szállni a szovjet hadsereggel. Mindenki tudta, hogy legyőzni őket nem lehet. Hogyan ragaszkodhattak az emberek mégis ezerszámban elveikhez, érzelmeikhez, hitükhöz, és tudtak ezért harcolni és meghalni. Aki ezt megérti, megérzi, felfogja, csak az érti meg a forradalom lényegét.

Kedves Fiatalok! A feladat adott. Őrizni, vigyázni a forradalom és a megtorlás hiteles történetét, a hősök és mártírok emlékét. Ne feledjétek őket. Ők mind hozzánk hasonló emberek voltak, akik boldog életre születtek, de meg kellett halniuk golyótól vagy a hóhér keze alatt. Őrizzék a forradalom tiszta szellemét! Nagy magasztos feladat az őrzőké."

A beszédet követően elhangzott Fodor Eszter szavai, Márai Sándor „Mennyből az angyal” c. költeménye. A műsort koszorúzás követte: egyházak, civil szervezetek, intézmények, az önkormányzat vezetői, pártok képviselői, a kerület polgárai. A Szózat éneklésével fejeződött be a felemelő ünnepség.

Összeállította: Borbás Erzsébet, forrás: Bába Iván műfordító, szerkesztő, diplomata

---

Huszár András jelentései Nagykanizsáról

Azon munkálkodom, hogy méltó emléket állítsak azoknak a kivételes katonáknak, akik a második világháború éveiben kiérdemelték a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Érmét, illetve a Magyar Arany Vitézségi Érmét. Közülük ketten származtak Zala vármegyéből, egyikük **vitéz Pataky** – született Pilipár – **Dezső törzsőrmester** Szalapán született, míg **vitéz Szabadi Béla őrmester** szülővárosomban látta meg a napvilágot. A néhai őrmester iskolai tanulmányait is Nagykanizsán folytatta, majd banktisztviselőként Budapestre költözött. Ezután vonult be a hadseregbe és meg sem állt Kárpátaljáig. A Kiskolon térségében dúló súlyos harcok során kitűnt bátorságával, mindig az első vonalban küzdött katonái élén. Egy roham során szerzett lőtt sérülés után kórházba szállították, de már nem tudták megmenteni az életét. 1939. április 2-án hunyt el, a nagykanizsai Tripammer utcai temetőben alussza örök álmát, sírja örökös védeltséget élvez, a nemzeti sírkert része. A Magyar Királyi Honvédség negyedik katonájaként posztumusz a Magyar Arany Vitézségi Érmét adományozták részére 1939. július 2-án. A kitüntetés rangját mutatja, hogy 1939 és

1945 között mindössze 40 fő érdemelte ki.

Szeretném elérni, hogy Nagykanizsa és Zala vármegye polgárai újra megismerjék a nevét és legyenek büszkéek, hogy ilyen hősünk is volt. Emiatt kezdeményeztem felvételét a Zala Vármegyei Értéktárba és legnagyobb örömömre ez sikerült. **2023. július 31. óta vitéz Szabadi Béla őrmester (1914-1939) életműve és katonai pályája az Zala Vármegyei Értéktár része kulturális örökség kategóriában:**

www.zaol.hu/helyi-kozelet/2023/09/a-varmegyei-ertektarba-kerult-a-hos-kanizsai-katona

A „Hadak útján” hadtörténeti előadás-sorozat **1956-nak szentelt** október 19.-i rendezvényén elsőként **Czupi Gyula, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár igazgatója** a forradalom és szabadságharc helyi eseményeiről és főbb szereplőiről beszélt. Röviden ismertette *Dr. Lékay Gyula* és *Dr. Paizs Ferenc* életútját, kiemelve szerepvállalásukat a forradalom eseményeiben. Előbbi a nagykanizsai nemzeti bizottság elnöke, utóbbi pedig a város közigazgatásának vezetője volt.

-A nagykanizsai nemzetőrség parancsnoka pedig **vitéz Orbán Nándor százados, posztumusz ezredes** volt, aki különleges életutat tudhatott magáénak. Kiváló sportoló volt, olyannyira, hogy ötödik helyezést ért el öttusában az 1936-os berlini olimpián, később pedig nagykanizsai tűzértisztként megjárta a keleti frontot. A sport és a lovak szeretete meghatározó szerepet játszott életének későbbi szakaszában is, például amikor a somogyárdi ménes idomáraként dolgozott vagy, amikor a tokiói olimpiára készülő magyar öttusa válogatott utolsó edzését vezette. **Fia, Orbán László** segítségével tudhattunk meg többet róla, személyes történeteket mesélt édesapjáról: 1956-ban Nagykanizsáról küldöttség ment érte somogyfajsi otthonába, hogy felkérjék, legyen ő a város nemzetőrségének parancsnoka. Elvállalta a feladatot és gondosan ügyelt alárendeltjeire, ugyanakkor nem engedett teret az atrocitásoknak; úgy gondolta, hogy az ítékezés a bíróság dolga. A nemzetőrség élén töltött napokért nem sokkal később súlyos évekkel kellett fizetnie. 15 éves börtönbüntetését később 10 évre mérsékeltek, végül 1963. április 4-én szabadulhatott. A kommunista hatalom azonban élete végéig szemmel tartotta, „utánanyúltak”, megnehezítették boldogulását.

-A jelenlévőket **Balogh László, Nagykanizsa Megyei Jogú Város polgármestere** köszöntötte, akinek szívügye az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékének ápolása. Elég, ha csak a sortűzben tragikusan fiatalon elhunyt Ungor Károllyal kapcsolatos kutatásaira, vagy vitéz Orbán Nándor nagykanizsai mellszobrának felállításában játszott szerepére gondolunk.

Nem szabad elfelejtenünk sem az áldozatokat, sem pedig a hősokeket. Az 1956. október 26-i nagykanizsai sortűznek több sérültje és három halálos áldozata is volt. *Skerlák Józsefné* még aznap, *Ungor Károly* november 1.-én, míg *Balázs László* 1957. január 23-án hunyt el. Nyugodjanak békében.

Bibó István szavaival élve: „A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem”. Mi se féljünk tovább vinni '56 lángját, emlékezzünk és emlékeztessünk.

November 8.-án **Pintér Tamás, a Magyar Nemzeti Levéltár levéltárosa**, a Nagy Háború Kutatásáért Közhazsnú Alapítvány kuratóriumi elnöke, a téma avatott szakértője volt a vendég. Vetített képes előadásának címe: „**Nagykanizsai 20-as honvédek nyomában az Isonzónál**”. Az egybegyűlteket **Balogh László polgármester** köszöntötte. Az előadással egyidőben **Gredics Péter gyűjtő** tematikus egyenruha- és fegyverkiállítását lehetett megtekinteni.

Huszár András ötletgazdája és társszervezője a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárban zajló Hadak Útján előadássorozatnak. – a szerk.

Szíki Károly (Eger): 70 éve szabadult fel Recsk

Emlékezés volt. Gyönyörű napsütésben, többszáz ember előtt. Most nem jöttek Pestről buszok, nem hozták a diákokat, hogy tanulják, szemükkel lássák, fülükkel hallják, mi volt Magyarországon, amikor szabad préda volt az ember, s bármit tehettek vele a kommunista rezsimben, a dicsőített Rákosi és Kádár diktatúrában az idegenszívűek.

Nem jöttek a diákvárosból, Egerből diákok és képviselők, Heves megye polgármesterei is másfelé voltak elkötelezve. Nem jött az országvezetők közül senki sem, pedig kerek évforduló volt.

Mindennek ellenére felemelő volt az emlékezés, akik a kék ég alatt jöttek össze, s így még fájdalmasabb volt beleélni magunkat a rabok sorsába, amikor azt a tenyérszerű napot is elzárták előlük a celláikban.

Dél előtt 11 órakor kezdődött a kényszermunkatábor bezárásának 70. évfordulóján tartott, koszorúzással egybekötött megemlékezés a Recski Emlékparkban. Köszöntőt mondott Nagy Sándor, a település polgármestere, Kis Miklós, a Recski Szövetség Egyesület elnöke, Móczár Gábor, a Nemzeti Örökség Intézet főigazgatója. Dr. Cseh Ernő Bendegúz, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) főigazgatója, valamint dr. Bank Barbara történész. Közreműködött a Mátrai Visszhangok Vegyeskar, Balázs Ferenc orgonaművész, valamint Nagy Csaba tárogatóművész.

Hetvenhárom évvel ezelőtt, 1950. július 19-én nyílt meg a recski internálói munkatábor, s megkezdődött az évtizedekig elhallgatott pokoljárás. A megnyitástól a tábor 1953-as felszámolásáig átlagosan 1300-1400 ember raboskodott Recskben és dolgozott a tőle négy kilométerre lévő kőfejtőben, Csákánykőn. (Nevüket az emlékmű hátán olvashatjuk.) A kényszermunkatáborban bizonyíthatóan 31-en vesztették életüket, azonban több százra tehető azon halálos áldozatok száma, akiknek nyughelye máig ismeretlen.

Az ÁBTL főigazgatója, valamint dr. Bank Barbara rövid betekintést adott a szovjet Gulag mintájára működő haláltábor borzalmaiba, ahol rabszolgaként dolgoztatták és kínozták a politikai foglyokat, kiknek kemény munka és állandó megaláztatás volt az osztályrészük:

"Az 1953. július 26-i amnesztiarendelet, valamint a Minisztertanács határozata megszüntette az internálások és kitelepítések intézményét, valamint felszámolta a táborokat. Recskben a legutolsó rabok 1953. szeptember 23-án hagyhatták el a tábort. Minden szabadulóval egy titoktartási nyilatkozatot íratnak alá arról, hogy senkinek nem beszélnek a táborról és az ott törtételekről. Az 1956-os forradalom után emigráló Faludy György megírta a Pokolbéli víg napjaim c. önéletrajzát, de Nyugaton megjelentek Sztáray Zoltán és mások visszaemlékezései is. Itthon először az egykori recski rab, Böszörményi Géza, és felesége, Gyarmathy Livia Recsk c. dokumentumfilmje emelte ismét a köztudatba a kényszermunkatábort, amely így válhatott a kommunista diktatúra erőszakszimbólumává, magába sűrítve a terror és az elnyomás lényegét, annak minden eszközével, kegyetlenségével, embertelenségével együtt."

Az emlékmű előtt vitézek és nemzetőrök álltak, így emlékeztek a három év alatt átélt borzalmakra, s fejet hajtottak abban a reményben, hogy soha többé nem ismétlődik meg hasonló gyalázat. A mementó előtti teret ellepték a koszorúk, néma csend honolt az egykori borzalmak helyszínén.

RÖVID HÍREK

-Pintér Kornél, a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet országos elnöke jelentette, hogy Szervezetük és a Stefanovszky-ház 2023. október 1.-én a Stefanovszky-házban (Lovas, Fő út 2) rendezte Szöllősi Antal, az Északi Magyar Archívum (Stockholm), a külföldön élő magyarság levéltárának Magyar Örökség-díjjal kitüntetett alapítója „Magyarok Svédországban 1000-tól napjainkig” c. előadását. Bemutatásra került a „Svédországi magyarság 1956-ig” kötet is. Az esemény az EKF által támogatott ‘A fanyar szabadság - humorral a diktatúrában, a diktatúráról’ programsorozat része volt.

Emlékmű Körmenden a kastélyparkban, az utolsó, 1944 novemberi ludovikás tisztavatás helyén. Az elmúlt évekig biztos voltak, akik az évfordulón felkeresték, ám ma már az avatottak legfiatalabbja is száz éves kell legyen... A szerk. felvétele, 2023 szeptember.